

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool te HAMME

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	48744
Instelling	Vrije Basisschool
Directeur	Marc VERCAUTEREN
Adres	Evangeliestraat 85 - 9220 HAMME
Telefoon	052-47.03.45
Fax	052-48.08.35
E-mail	stjozefzouaaf@scarlet.be
Website	www.zouaaf.be
Bestuur van de instelling	VZW Katholiek Onderwijs Hamme
Adres	Filip De Pillecynlaan 20 - 9220 HAMME
Scholengemeenschap	Vrije Basisscholen Hamme
Adres	Evangeliestraat 85 - 9220 HAMME
CLB	Vrij CLB Waas en Dender
Adres	Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
Dagen van het opvolgingsbezoek	09-05-2014
Einddatum van het opvolgingsbezoek	09-05-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	20-05-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Guy DE ROOVER
Teamleden	Eric VAN LAERE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands.....	4
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	6
3.3 Inbreuken op de regelgeving.....	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	9
5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	9

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 14-03-2011 tot 17-03-2011 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-03-2014 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

Regelgeving

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wereldoriëntatie

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. De leerkrachten vertonen meer aandacht voor een evenwichtig aanbod en gaan nu meer doelgericht te werk. Een aantal initiatieven wijzen op de inspanningen om de verticale samenhang te verbeteren.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming

Uit de planningsdocumenten blijkt dat de kleuterafdeling gegroeid is in het toepassen van het leerplan Nederlands. Toch blijft het nog sterk leerkrachtafhankelijk in hoeverre het leerplan gebruikt wordt als referentiekader. De leerkrachten vertrouwen op een bronnenboek om de inhoud van de thema's te plannen. Hierdoor streven ze naar horizontale en verticale samenhang en een meer evenwichtig aanbod voor het leergebied Nederlands. Dat blijkt onder meer uit het overzicht van de streefwoordenschat per belangstellingsthema. In sommige persoonlijke planningsdocumenten is deze thematische woordenschat eveneens terug te vinden. Het team ontwikkelde daarnaast een begrippenlijst om de gradatie in het aanbod te verzekeren. Het team heeft nog niet gereflecteerd in hoeverre beide planningsinstrumenten op elkaar kunnen afgestemd worden.

De kleuterafdeling staat aan het begin van haar ontwikkelingstraject om in het onderwijsaanbod voldoende evenwicht en verticale samenhang te garanderen. Een leerlijn met graduele opbouw van leermiddelen en inhoud is nog in aanzet. De vestigingsplaats van de school is hierop een positieve uitzondering. De leerkrachten in de hoofdschool hebben wel een impliciet zicht op de verticale samenhang maar ze hebben nog geen formele afspraken gemaakt over een evenwichtig en gradueel aanbod. Ze hebben nog geen duidelijk zicht op elkaars aanbod, inhoud van thema's en leeruitstappen uit de voorafgaande en/of volgende leeftijdsgroepen.

Het is sterk verschillend in hoeverre de persoonlijke planningsdocumenten ondersteuning bieden voor de klaspraktijk van de leerkracht. Per thema lijsten de leerkrachten de dominante doelen op die worden nagestreefd. In sommige leeftijdsgroepen houden de planningsdocumenten weinig rekening met de specifieke klassituatie en dienen ze enkel als verantwoordingsdocument en veel

minder als werkinstrument.

Om een aanbod na te streven dat gericht is op de harmonische ontwikkeling van de kleuters gaan de leerkrachten regelmatig na of de diverse ontwikkelingsaspecten voldoende kansen krijgen. Het team gebruikt hiervoor het werkplan van de onderwijskoepel.

Het team werkte een aantal fiches uit voor zelfstandige hoeken en beogen hierbij voor de ontluikende geletterdheid zowel ontwikkelingsaspecten als leerplandoelen.

In het kindvolgsysteem hebben de leerkrachten voor een aantal ontwikkelingsaspecten en leerplandoelen van Nederlands expliciete aandacht. Het is een ondersteunend instrument om de graduele opbouw voor Nederlands te bewaken maar het mist nog de nodige afspraken om het voldoende doelgericht en efficiënt te implementeren.

De school maakt door het gebrek aan geschikte infrastructuur geen optimaal gebruik van de door de overheid gesubsidieerde middelen om de zorgwerking voor Nederlands te optimaliseren.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Enkele leerkrachten kunnen aantonen dat ze zorgen voor een gevarieerd boekenaanbod om de kleuters te stimuleren in hun visuele taalontwikkeling. In andere klassen is dit veel minder het geval.

De meeste kleuterklassen beschikken over voldoende ondersteunend materiaal om de taalontwikkeling van de kleuters te stimuleren. De speelleerplekken nodigen doorgaans in voldoende mate uit tot taalexpressie.

Materieel beheer
Infrastructuur

In een enkele klas is de klasinrichting beneden peil en is de uitrusting uitermate zwak. De grote groep kleuters krijgt in deze klasgroep onvoldoende kansen om hun visuele en mondelinge taalvaardigheid te ontwikkelen gezien de beperkte mogelijkheden waarover de leerkracht beschikt. Er is zelfs geen ruimte om een minimaal aantal speelleerplekken in te richten. Het weinige ontwikkelingsmateriaal dat de kleuters zou moeten uitdagen tot taalexpressie is aftands. De school heeft onvoldoende geïnvesteerd om voor deze kinderen op een verantwoorde manier infrastructuur, uitrusting en ontwikkelingsmaterialen te voorzien. Niets wijst er momenteel op dat deze situatie van tijdelijke aard is.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De evaluatiefiches en de zorgoverlegmomenten leiden nog te weinig tot het formuleren van concrete zorgvragen en handelingsgerichte acties voor de eerste- en tweedelijnszorg in functie van de taalontwikkeling van de kleuters.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De leerresultaten uit een gestandaardiseerde test en de overgangsgesprekken dragen bij tot een brede beeldvorming van de kleuters in functie van een vlotte overgang naar het eerste leerjaar.

De zorgwerking is gegroeid ten opzichte van de vorige doorlichting maar mist nog doelgerichte en ondersteunende structuur om een preventieve en/of verhoogde zorg op school-, leerkracht- en kleuterniveau te realiseren.

Professionalisering Het team nam een aantal nascholingsinitiatieven om het onderwijskundig tekort

Deskundigheidsbevordering <i>Interne expertise</i> <i>Nascholingen</i>	voor Nederlands weg te werken, voornamelijk op het vlak van spreken, luisteren en taalbeschouwing. Een zeer beperkt aantal leerkrachten nam het initiatief om zich individueel te professionaliseren voor dit leergebied, in hoofdzaak op het vlak van spreken, luisteren en taalbeschouwing. De veranderingsbereidheid binnen het kleuterteam is verschillend. Enkele leerkrachten vertonen op dit vlak weinig dynamiek en enthousiasme; anderen nemen constructieve initiatieven om vernieuwingen te implementeren.
Kwaliteitszorg	Het ontbreekt in de kleuterafdeling aan de nodige afspraken, coaching en opvolging tot op de klasvloer. Het schoolbeleid neemt hiervoor te weinig initiatieven. Het aansturen van professionaliseringsinitiatieven en het implementeren van vernieuwingen is nog vaak vrijblijvend en weinig gestructureerd.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. De leerkrachten kunnen aantonen dat ze nu meer gebruik maken van het leerplan als referentiekader om aan hun maatschappelijke opdracht te voldoen.

Curriculum	Ervaringssituaties worden gebruikt als uitgangspunt en het team streeft zo naar een geïntegreerde aanpak en horizontale samenhang.
Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i>	De individuele planningsdocumenten en de hoekenfiches getuigen van de vergrote aandacht voor het gebruik van het leerplan als referentiekader naast het werkplan van de onderwijskoepel. Het team kan aantonen dat er meer leerplandoelgericht gewerkt wordt maar de verdere implementatie heeft nog een behoorlijke weg af te leggen in functie van de verticale samenhang. Een leerlijn voor wereldoriëntatie met graduele opbouw van leermiddelen en inhouden is nog in aanzet. De leerkrachten hebben nog geen formele afspraken gemaakt over een evenwichtig en gradueel aanbod. Ze hebben nog geen duidelijk zicht op elkaars aanbod, inhouden van thema's en leeruitstappen uit de voorafgaande en/of volgende leeftijdsgroepen. De vestigingsplaats van de school is hierop een positieve uitzondering. Het is sterk verschillend in hoeverre de persoonlijke planningsdocumenten ondersteuning bieden voor de klaspraktijk van de leerkracht. Per thema lijsten de leerkrachten de dominante doelen op die worden nagestreefd. In sommige leeftijdsgroepen houden de planningsdocumenten weinig rekening met de specifieke klassituatie en dienen ze hoofdzakelijk als verantwoordingsdocument en niet als ondersteunend werkinstrument voor de school- en klaspraktijk. Om een aanbod na te streven dat gericht is op de harmonische ontwikkeling van de kleuters gaan de leerkrachten regelmatig na of de diverse ontwikkelingsaspecten de nodige kansen krijgen. Het team gebruikt hiervoor het werkplan van de onderwijskoepel. Ook het schoolspecifiek werkinstrument om de na te streven leerplandoelen voor wereldoriëntatie te koppelen aan de ontwikkelingsaspecten, biedt enige ondersteuning voor een evenwichtig aanbod. Voor wereldoriëntatie beschikt de kleuterafdeling meestal over de vereiste kalenders en borden maar er werden nog geen concrete afspraken gemaakt over

de graduele opbouw. Het is een uitdaging voor het team om kritisch te reflecteren over sommige ontwikkelingsmaterialen op het vlak van hun werkelijkheidswaarde en graduele opbouw over de leeftijdsgroepen heen.

De leerkracht van de vestigingsplaats beschikt over een leerlijn voor wereldoriëntatie waarbij de nodige aandacht wordt besteed aan graduele opbouw en samenhang. De klas- en hoekeninrichting dagen de kleuters uit om op hun niveau te experimenteren, te exploreren en te onderzoeken. De kleuters krijgen in deze krachtige leeromgeving vele kansen tot actief en zelfsturend leren.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De meeste kleuterklassen beschikken over voldoende ondersteunend materiaal om de denk- en zintuiglijke ontwikkeling van de kleuters te stimuleren. De speelleerplekken nodigen doorgaans voldoende uit tot experimenteren, exploreren en ontdekken door middel van thema-elementen, maar naar gelang de klasgroep zijn er nog groeimogelijkheden.

Materieel beheer
Infrastructuur

De opmerking bij de doorlichting dat de klassen, door een gebrek aan bergruimte, overvol zijn en dus weinig bewegingsruimte geven voor de kleuters, is nog van toepassing.

In een enkele klas is de klasinrichting beneden peil en is de uitrusting zeer zwak. De grote groep kleuters krijgt in deze klasgroep onvoldoende kansen om hun denk- en zintuiglijke vaardigheden te ontwikkelen gezien de beperkte mogelijkheden waarover de leerkracht beschikt. Er is zelfs geen ruimte om een minimaal aantal speelleerplekken in te richten in functie van levensecht en levensnabij onderwijs. Het weinige ontwikkelingsmateriaal dat de kleuters zou moeten uitdagen is aftands. De school heeft onvoldoende geïnvesteerd om voor deze kinderen op een verantwoorde manier infrastructuur, uitrusting en ontwikkelingsmaterialen te voorzien. In deze klas kunnen we niet spreken van een stimulerende en uitdagende leeromgeving. Niets wijst er momenteel op dat deze situatie van tijdelijke aard is.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Gericht op bijsturing

De opvolging op het vlak van zelfsturing en sociale ontwikkeling is vooral van intuïtieve aard. De leerkrachten evalueren de vorderingen tijdens de activiteiten. Een gestructureerde opvolging die afgestemd is op de ontwikkelingsdoelen en/of leerplandoelen is nog geen verworvenheid binnen het team.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming

In het kindvolgsysteem is er aandacht voor tijdsbegrip en ruimtelijke oriëntatie.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Op een studiedag kregen de leerkrachten de kans om het leerplan wereldoriëntatie te verkennen en kennis te maken met de verschillende leerdomeinen en leerplandoelen. Het team van de kleuterafdeling toont zo aan dat er groeiende aandacht is voor de leerplandoelen.

De veranderings- en vernieuwingsbereidheid binnen het kleuterteam is sterk leerkrachtafhankelijk. De professionele interne en externe ondersteuning is veeleer beperkt.

De school beschikt over een nascholingsplan dat op een overlegorgaan werd besproken en voldoet aan de specifieke regelgeving. Het plan is echter nog niet opgevat als een instrument om doelgericht en efficiënt de interne en externe professionalisering te ondersteunen. Het geeft geen richting aan de verdere schoolontwikkeling.

Kwaliteitszorg Het ontbreekt in de kleuterafdeling aan de nodige afspraken, coaching en opvolging tot op de klasvloer.

3.3 Inbreuken op de regelgeving

Voldoet

De school beschikt over een nascholingsplan dat op een overlegorgaan werd besproken en voldoet aan de specifieke regelgeving.

Om zich in orde te stellen met de regelgeving maakte de school een summier overzicht om de planmatige aanpak voor het realiseren van de eindtermen voor leren leren en sociale vaardigheden aan te tonen.

De school verstrekt in haar schoolreglement op een correcte wijze de nodige informatie betreffende de juridische aard en samenstelling van het schoolbestuur en de bepalingen in verband met het onderwijs aan huis.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het kleuteronderwijs.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies betreffende de overige regelgeving: **GUNSTIG**

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Guy DE ROOVER de inspecteur-verslaggever	Marc VERCAUTEREN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	